

Landstingsstyrelsens förvaltning
Ekonomi- Verksamhetsstyrning

2006-12-19

LS 0605-0951

Handläggare:
Kristina Boström

Landstingsstyrelsen

Motion 2006:12 om alkoholås på landstingets fordon

Ärendet

I en motion föreslår Åke Holmström med flera (kd) att hela landstingets fordonsflotta ska utrustas med alkoholås. Landstingsstyrelsens förvaltning har fått motionen för yttrande i samråd med SLL Upphandling och Juridiska enheten.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt berörda förvaltningar och bolag att arbeta in förslaget om alkoholås i sina budgetunderlag för 2008 med ambitionen att införande av alkoholås ska vara genomfört vid utgången av samma år, dock med viss reservation för avtalsmässiga förutsättningar.

Bakgrund

Landstinget beslutade i början av året att ge SL i uppdrag att påbörja ett arbete med att successivt införa alkoholås i fordon inom kollektivtrafiken (LS 0503-0462). Motionärerna anser att detta är ett viktigt steg för en ökad trafiksäkerhet och att det är värdefullt att Stockholms läns landsting är med i detta olycksförebyggande arbete. Man anser dock att ytterligare ett steg återstår att ta, nämligen att utrusta alla övriga fordon inom landstingets verksamhet med alkoholås.

Förvaltningens synpunkter

Landstingsstyrelsens förvaltning anser att det finns goda skäl att verka för en utökning av tidigare beslut, att införa alkoholås i fordon inom kollektivtrafiken, med att införa alkoholås i landstingets övriga fordon som framförs på väg.

Det finns ett ökande intresse för att installera alkolås inom bland annat buss-, taxi- och åkerinäringen och inom stat, kommuner och landsting. En starkt bidragande orsak till detta intresse är offentliga organisationers upphandlingskrav och krav som olika departement ställt på myndigheterna.

Enligt Vägverket har alkolås utvecklats till ett värdefullt redskap för kvalitetssäkring av transporter som ett led i trafiksäkerhetsarbetet hos företag och organisationer. Som exempel kan nämnas att Svenska Bussbranschens Riksförbund har skärpt sina rekommendationer avseende medlemsföretagens alkohol- och droghanteringsprogram, som bland annat omfattar användning av alkolås. Allt fler upphandlare av transporter och offentliga resor ställer numera krav på att transportören använder alkolås. Alkolås blir också ofta en del i arbetsmiljöarbetet då användningen av alkolås skrivs in i företagets eller organisationens policy.

Den statliga "Alkolåsutredningen", som haft regeringens uppdrag att utreda frågan om en lag med krav på alkolås eller andra tekniska system som förhindrar rattfylleri, har kommit med sitt slutbetänkande (SOU 2006:72). Enligt utredningen ses alkolås främst som ett redskap att skydda medtrafikanterna från att drabbas av olyckor orsakade av alkoholpåverkade förare. Alkolås har hittills i första hand använts som ett redskap i rehabilitering av lagförda rattfyllerister och för kvalitetssäkring av transporter. Utredningen vidgar dock synen på alkolås till att vara ett effektivt redskap i det förebyggande arbetsmiljöarbetet.

Utredningen gör bedömningen att ett författningsreglerat krav på alkolås bör införas för personbilar, lastbilar, bussar, snöskotrar och lok. Detta förutsätter dock ett medgivande i ett direktiv eller annan rättsakt från EU. Utredningen förordar att målet för kravet på alkolås i lastbilar och bussar ska gälla från och med 2010 och från 2012 för alla nya personbilar som säljs och registreras i Sverige.

I fråga om lok konstaterar utredningen att det enligt gällande lagstiftning redan finns möjlighet att ställa krav på alkolås i vissa fall. Järnvägsstyrelsen föreslås få i uppdrag att lämna ett förslag som tar hänsyn till pågående harmoniseringsarbete på järnvägstrafikens område inom EU.

Inom Stockholms läns landsting driver trafikverksamheterna frågan om alkolås. Färdtjänsten ställer krav på alkolås vid sina upphandlingar av Närtrafik och prövar frågan inför nästa upphandling av Specialfordonsresor och Taxiresor. Inom AB Storstockholms Lokaltrafik pågår ett samarbete med trafikentreprenörerna och deras personalrepresentanter angående vilka rutiner som ska gälla för användning av alkolås. SL har undersökt alkolåsmarknaden med avseende på funktion, tillförlitlighet och

förutsättningar för montering i buss. Erfarenhetsutbyte sker med andra trafikhuvudmän.

Landstingsförvaltningen föreslår att SL och Färdtjänsten i kommande trafikupphandlingar driver kravet om införande av alkolås i väggående fordon i samarbete med entreprenörerna och vid behov även fackliga organisationer. För trafikavtal som nyligen tecknats föreslås att förhandlingar upptas för tecknande av tilläggsavtal för införande av alkolås enligt samma ordning som vid nyupphandling.

För övriga verksamheter inom landstinget föreslås att alkolås införs i landstingets väggående fordon och att verksamheter som upphandlar andra transporter än kollektivtrafik, ställer krav på alkolås i väggående fordon vid sina upphandlingar.

Kostnaden för alkolåssystem är ännu relativt hög men med ökande marknadsvolymer bör kostnaden kunna minska. Priset skiljer mellan alkolås för privatägda bilar och alkolås för kvalitetssäkrade transporter. SL har beräknat att kostnaden för att utrusta en buss med alkolås uppgår till cirka 15 000 kronor inklusive montering. Underhållskostnaden uppskattas till cirka 500 kronor årligen. En överslagsberäkning visar att investeringsutgiften för installation av alkolås i samtliga bussar i SL-trafiken uppgår till drygt 30 miljoner kronor. Utöver fordon (bussar) i SL-trafiken finns cirka 750 fordon inom landstinget vilka kan vara aktuella för att utrustas med alkolås. Investeringsutgiften för installation av alkolås i dessa fordon kan beräknas till mellan 5 och 10 miljoner kronor.

Ett beslut om att landstingets fordonsflotta ska utrustas med alkolås kommer att innebära ökade investeringsutgifter i storleksordningen 40 mkr. Landstingsförvaltningen föreslår att berörda förvaltningar och bolag får i uppdrag att arbeta in förslaget om alkolås i sina budgetunderlag för 2008. Ambitionen ska vara att införande av alkolås ska vara genomfört vid utgången av samma år, dock med viss reservation för avtalsmässiga förutsättningar.

Sören Olofsson